

Debreceni Ítéltábla

Bf.I.272/2021/20. szám

A Debreceni Ítéltábla, mint másodfokú bíróság a Debrecenben, 2021. szeptember 8. napján megtartott nyilvános ülés alapján és 2021. szeptember 15. napján megtartott tanácsülésen meghozta a következő

í t é l e t e t:

A folytatólagosan, különösen nagy értékre, üzletszerűen elkövetett orgazdaság bűntette és más bűncselekmények miatt Terhelt1 és társai ellen indított büntetőügyben a Debreceni Törvényszék 2021. február 22. napján kihirdetett 17.B.167/2020/61. számú ítéletét megváltoztatja az alábbiak szerint:

Terhelt1 I. r. vádlott és Terhelt2 II. r. vádlott társtettesként elkövetett pénzmosás bűntetteként minősített cselekményét folytatólagosan megvalósítottként is minősíti.

Terhelt3 III. r. vádlott cselekményeit 2 rb. közokirat-hamisítás bűntetteként minősíti (1978. évi IV. törvény 274. § (1) bekezdés c) pont).

Terhelt1 I. r. vádlott halmazati büntetését a pénzbüntetés érintetlenül hagyása mellett 2 (kettő) év szabadságvesztésre enyhíti, közügyektől eltiltás mellékbüntetését 2 (kettő) évre mérsékli.

Terhelt2 II. r. vádlott halmazati büntetését a pénzbüntetés érintetlenül hagyása mellett 2 (kettő) év 6 (hat) hónap szabadságvesztésre enyhíti, közügyektől eltiltás mellékbüntetését 3 (három) évre mérsékli.

Terhelt2 II. r. vádlott vonatkozásában a vagyonelkobzást 199.915.000,- (egyszázkilencvenkilencmillió-kilencszáztizenötezer) Ft erejéig tekinti elrendeltnek.

Az első fokú eljárás során 854.860,- (nyolcszázötvennégyezer-nyolcszázhatvan) Ft bünygyi költség merült fel, melyből Terhelt1 I. r. vádlott 254.780,- (kettőszázötvennégyezer-hétszáznyolcvan) Ft, Terhelt2 II. r. vádlott 239.780,- (kettőszázharminckilencezer-hétszáznyolcvan) Ft, míg Terhelt3 III. r. vádlott 205.700,- (kettőszázötezer-hétszáz) Ft bünygyi költséget kötelesek külön-külön megfizetni az állam felhívására.

154.600,- (egyszázötvennégyezer-hatszáz) Ft bünygyi költség az állam terhén marad.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

A másodfokú eljárásban felmerült 12.000,- (tizenkettőezer) Ft bűnügyi költséget az állam viseli.

I n d o k o l á s

[1] A Debreceni Törvényszék 2021. február 22. napján kihirdetett 17.B.167/2020/61. számú ítéletével bűnösnek mondta ki Terhelt1 I. r. vádlottat a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvényre (a továbbiakban: Btk.) figyelemmel társtettesként elkövetett pénzmosás büntettében (Btk. 399. § (4) bekezdés a) pont, (7) bekezdés b) pont ba) alpont), 4 rb. társtettesként elkövetett egyedi azonosítójel meghamisításának büntettében (Btk. 347. § (1) bekezdés b) pont, (2) bekezdés), és 2 rb. közokirat-hamisítás büntettében (Btk. 342. § (1) bekezdés b) pont),

Terhelt2 II. r. vádlottat társtettesként elkövetett pénzmosás büntettében [Btk. 399. § (4) bekezdés a) pont, (7) bekezdés b) pont ba) alpont], 4 rb. társtettesként elkövetett egyedi azonosítójel meghamisításának büntettében [Btk. 347. § (1) bekezdés b) pont, (2) bekezdés],

Terhelt3 III. r. vádlottat 2 rb. közokirat-hamisítás büntettében [Btk. 342. § (1) bekezdés c) pont].

[2] Ezért Terhelt1 I. r. vádlottat – halmazati büntetésül – 3 (három) év 6 (hat) hónap szabadságvesztés büntetésre, 200 (kettőszáz) napi tétel, napi tételenként 1.500,- (ezeröttszáz) Forint összegű, összesen 300.000,- (háromszázezer) Forint pénzbüntetésre és 4 (négy) év közügyektől eltiltásra,

Terhelt2 II. r. vádlottat – halmazati büntetésül – 4 (négy) év szabadságvesztés büntetésre, 300 (háromszáz) napi tétel, napi tételenként 3.000,- (háromezer) Forint összegű, összesen 900.000,- (kilencszázezer) Forint pénzbüntetésre és 4 (négy) év közügyektől eltiltásra ítélte, míg

Terhelt3 III. r. vádlottat 2 (kettő) év időtartamra próbára bocsátotta.

[3] A szabadságvesztés büntetések végrehajtási fokozatát Terhelt1 I. r. és Terhelt2 II. r. vádlottak vonatkozásában börtönben határozta meg.

[4] Rögzítette, hogy Terhelt1 I. r. és Terhelt2 II. r. vádlottak a rájuk kiszabott szabadságvesztés büntetések kétharmad részének, de legkevesebb három hónapnak a kitöltését követő napon bocsáthatók feltételes szabadságra.

[5] Terhelt1 I. r. vádlott vonatkozásában a kiszabott szabadságvesztés büntetésbe az általa előzetes fogva tartásban töltött időt beszámította.

[6] Kimondta, hogy Terhelt1 I. r. vádlottra kiszabott pénzbüntetést – meg nem fizetés esetén – 200 (kettőszáz), míg Terhelt2 II. r. vádlottra kiszabott pénzbüntetést – meg nem fizetés esetén – 300 (háromszáz) nap börtönben végrehajtandó szabadságvesztésre kell átváltoztatni.

[7] Terhelt2 II. r. vádlott vagyona terhére 159.950.000,- (egyszázötvenkilencmillió-kilencszázötvenezer) Forint erejéig vagyonekhozást rendelt el.

[8] A bíróság a Debreceni Rendőrkapitányság Vizsgálati Osztályán 3568/2015.bü. szám alatt lefoglalt, a tárgynyilvántartásba 277/2015. szám alatt bevételezett és kezelt, a bűnjeljegyzék 3. sorszáma alatt szereplő tulajdonjog átruházási szerződés lefoglalását megszüntette és azt az iratok részeként rendelte kezelni.

[9] Kötelezte a vádlottakat az eljárás során felmerült 829.860,- (nyolcszázhuszonkilencezer-nyolcszázhatvan) Forint bűnügyi költség megfizetésére akként, hogy Terhelt1 I. r. vádlott 239.174,- (kettőszázharminckilencezer-egyszázhetvennégy) Forintot, Terhelt2 II. r. vádlott 224.174,- (kettőszázhuszonnégyezer-egyszázhetvennégy) Forintot, míg Terhelt3 III. r. vádlott 209.913,- (kettőszázkilencezer-kilencszáztizenhárom) Forintot köteles megfizetni az állam javára, míg a fennmaradó 156.600,- (százötvenhatezer-hatszáz) Forint az állam terhén marad.

[10] Az ítélet ellen bejelentett védelmi fellebbezések az alábbiak:

I. r. vádlott védője elsődlegesen felmentés, másodlagosan enyhítés miatt.

II. r. vádlott védője a tényállás téves megállapítása miatt elsődlegesen bűncselekmény, másodlagosan bizonyítottság hiánya okából történő felmentés érdekében.

A III. r. vádlott védője a tényállás téves megállapítása és iratellenes ténymegállapítás miatt.

Az ügyészség az elsőfokú ítéletet tudomásul vette.

[11] A fellebbviteli főügyészség átiratában kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárást a perrendi szabályok megtartásával folytatta le.

[12] Az ügy pertörténeti adatait szükséges azonban kiegészíteni az alábbiakkal:

[13] A Debreceni Járásbíróság a 2018. november 12. napján hozott 45.B.1364/2016/107. számú ítéletével Terhelt1 I. r., Terhelt2 II. r. vádlottakat az ellenük emelt folytatólagosan, különösen nagy értékre, üzletszerűen elkövetett orgazdaság büntette, többrendbeli egyedi azonosító jel meghamisításának büntette és közokirat-hamisítás büntette vádja alól, míg Terhelt3 III. r. vádlottat a 2 rb. közokirathamisítás büntette vádja alól – bizonyítottság hiányában – felmentette.

[14] A Debreceni Törvényszék, mint másodfokú bíróság a 2019. október 17. napján tanácsulésen hozott 18.Bf.94/2019/8. számú végzésével – mely a Debreceni Ítéltábla 2020. január 8. napján hozott Hkf.I.712/2019/3. számú végzésével jogerőssé vált - a Debreceni Járásbíróság 45.B.1364/2016/107. számú ítéletét hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot új eljárás lefolytatására utasította azzal, hogy a megismételt elsőfokú eljárást – a hatásköri szabályok szerint - a Debreceni Törvényszéknek kell lefolytatni.

[15] A fellebbviteli főügyészség álláspontja szerint ügyfelderítési kötelezettségének – a Debreceni Törvényszék, mint másodfokú bíróság 18.Bf.94/2019/8. számú, a megismételt eljárás lefolytatására vonatkozó végzésében előírtaknak megfelelően – a megismételt eljárásban eljáró törvényszék teljeskörűen eleget tett. Az általa megállapított tényállás megalapozott, amely irányadó a másodfokú eljárásban is.

Körültekintően vizsgálta a bűncselekmény elkövetését tagadó I. r., II. r. és III. r. vádlotti védekezők valóságtartalmát és azt, hogy a vádlottak védekezése miért nem volt elfogadható. Az ítélet indokolási részében részletesen kifejtette, hogy a kihallgatott tanúk vallomásai, az eljárás során beszerzett és a tárgyalás anyagává tett szakértő³, szakértő² igazságügyi írásszakértők, szakértő¹ igazságügyi műszaki szakértő szakértői véleményei adatai, valamint a tárgyalás anyagává tett egyéb okirati bizonyítékok miként támasztják alá a vádlottak bűnösségét.

A tényállás megalapozottságára tekintettel a felmentésre irányuló védelmi fellebbezés eredményre nem vezethet.

[16] A vádlottak bűnösségére vont következtetés okszerű. A cselekményük minősítése körében ugyanakkor tévedett a törvényszék, amikor III. r. vádlottal szemben a Btk. 2. §- ra tekintettel nem az elkövetéskor hatályos anyagi jogi szabályokat alkalmazta. Nem tévedett, amikor I. r. és II. r. vádlottakkal szemben az elbíráláskor hatályos törvényt alkalmazta, de döntése indokával adós maradt.

Ha a cselekmény elkövetésekor és elbíráláskor eltérő törvényi rendelkezések vannak hatályban, a bíróságnak a határozat indokolásában számot kell adnia arról, hogy melyik időpontban hatályos rendelkezéseket alkalmazta (BH2005.377.). A törvény kombinatív alkalmazása kizárt. Ugyanígy az ún. „közbenső” törvény is figyelmen kívül marad, a Btk. 2. §- a csak az elkövetéskor vagy az elbíráláskor hatályban lévő törvény között ad választási lehetőséget.

Mindhárom vádlott cselekményének elkövetési ideje 2013. július 1. előtti, ezért azok a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (továbbiakban: korábbi Btk.) hatálya alá esnek.

[17] A Btk. 2. § (1) bekezdésében írt főszabály alapján a bűncselekményt az elkövetése idején hatályban lévő büntető törvény szerint kell elbírálni. A 2. § (2) bekezdése akként rendelkezik, hogy ha a cselekmény elbírálásakor hatályban lévő új büntető törvény szerint a cselekmény már nem bűncselekmény, vagy enyhébben bírálendő el, akkor az új törvényt kell alkalmazni. A kialakult bírói gyakorlat értelmében annak eldöntéséhez, hogy valamely ügyben az elkövetéskori vagy az elbíráláskori törvény alkalmazása a kedvezőbb-e - elsősorban a bűncselekmény e két törvény szerinti – minősítéséhez tartozó büntetési tételek összevetésével kell állást foglalni (BH2015.269.). A cselekmény enyhébb elbírálása azonban komplex értékelést követel, nem elégséges pusztán az adott – kétféle - bűncselekményi tényállás összehasonlítása, a kiszabható szankciók lehetséges mértékét és a büntetéskiszabási körülményeket is figyelembe kell venni.

[18] Az I. r. és II. r. vádlott terhére megállapított, a Btk. 399. § (4) bekezdése szerinti pénzmosás büntetési tétele a fentebb írt jogszabályi változás folytán az elbírálás idején megegyezik az elkövetéskori 1978. évi IV. tv. 326. § (6) bekezdés b) pontja szerinti orgazdaság büntetnének 5 évtől 10 évig terjedő szabadságvesztéssel történő fenyegetettségével.

A vádlottak terhére megállapított Btk. 347. § (1) bekezdés b) pontjában meghatározott, de a (2) bekezdés szerint minősülő egyedi azonosító jel meghamisításának büntette 1 évtől 5 évig terjedő szabadságvesztéssel fenyegetett, míg az elkövetéskor hatályos 1978. évi IV. tv. 277/A. § (1) bekezdés b) pontjába ütköző, de a (2) bekezdés a) pontja szerint minősülő cselekmény törvényi fenyegetettsége 5 évig terjedő szabadságvesztés.

Az elbíráláskori Btk. 342. § (1) bekezdés b) pont törvényi fenyegetettsége 3 év szabadságvesztés, amely megegyezik az elkövetéskor hatályos 1978. évi IV. tv. 274. § (1) bekezdés b/ pontja szerinti közokirat-hamisítás büntetnének törvényi fenyegetettségével.

Kedvezőbb azonban az elbírálás idején hatályos büntető törvény rendelkezésinek a határozott tartamú szabadságvesztés esetében történő feltételes szabadságra bocsátás lehetősége, mely rendelkezés a 4/2013. (X.14.) BK vélemény értelmében a Btk. 2. § (1)-(2) bekezdése szerinti elbírálás fogalmába tartozik. Erre tekintettel I. r. és II. r. vádlottak esetében az elbíráláskor hatályos törvény rendelkezéseit kell alkalmazni.

Az I. r. és II. r. vádlottak valamennyi cselekményét érintően a minősítés megfelel az anyagi jogi szabályoknak azzal a kiegészítéssel, hogy a pénzmosás folytatólagosan elkövetettnek minősül.

A pénzmosás esetében az egység, többség és folytatólagosság kérdését illetően az orgazdaság kapcsán a 4/2004. BJE határozatban kifejtettek jelenleg is megfelelően irányadók.

A tényállásból kitűnően a folytatólagos elkövetés büntető anyagi jogi feltételei fennállnak.

[19] A jogi indokolás a pénzmosás tekintetében kiegészítésre szorul mivel a 2020. évi XLIII. törvény, az Európai Parlament és a Tanács 2018. október 23-i (EU) 2018/1673 Irányelvnek való megfeleltetés érdekében 2021. január 1. napjával újra szabályozta a pénzmosás tényállását és ezzel összefüggésben módosította a Btk. és a Be. egyes rendelkezéseit. A jelen ügyet érintő lényeges változás, hogy a módosító törvény 59. §-ának d) pontja a két járulékos deliktum közötti nagyfokú átfedésre tekintettel hatályon kívül helyezte az orgazdaság

tényállását és annak elkövetési magatartásait a statikus –a továbbra is a kizárólag más által elkövetett alapcselekményhez kapcsolódó pénzmosás alapesetébe integrálta (Btk. 399. § (4) bekezdés). A „dologként” meghatározott elkövetési tárgyat az újabb vagyonformákra figyelemmel (és a nemzetközi normáknak való megfeleltetés jegyében) felváltotta a rugalmasabb és szélesebb körben alkalmazható „vagyon” fogalma.

A módosítás az orgazdaság hatályon kívül helyezésére és az elkövetési tárgy módosítására figyelemmel kiegészítette a statikus alapeset elkövetési magatartásait.

Ezen új tényállás nem tartalmazza az alaphűncselekményből származó vagyon kedvezményezettjére utalást („magának vagy harmadik személynek”). A cselekmény ugyanakkor továbbra sem szolgálhatja kizárólagosan az alapcselekmény elkövetőjének érdekeit, mert ez esetben a tett a statikus alapesethez képest speciális bűnpártolást valósít meg.

A 399. § (9) bekezdésében elhelyezett értelmező rendelkezés nyomán az alapcselekmény elkövetője nem büntethető a statikus alapesethez kapcsolódó részesi magatartás miatt.

[20] Nem tévedett a törvényszék, amikor I. és II. r. vádlottak cselekményét üzletszerűen elkövetettnek értékelte (BH 2014.172., BH 2011.33. III., BH 2012.5.II.).

[21] Terhelt3 III. r. vádlott terhére megállapított, az elbíráláskor hatályos Btk. 342. § (1) bekezdés c) pont törvényi fenyegetettsége 3 év szabadságvesztés, amely megegyezik az elkövetéskor hatályos 1978. évi IV. tv. 274. § (1) bekezdés c/ pontja szerinti közokirat-hamisítás büntetnének törvényi fenyegetettségével. A próbára bocsátás alkalmazása során az elbíráláskor hatályos anyagi jogi rendelkezések szigorodtak, a Btk. 65. § (2) bekezdés a) pontja alapján jelenleg nem bocsátható próbára már a visszaesőnek minősülő bűnismétlő sem. Ugyanakkor az elkövetéskor hatályos 1978. évi IV. tv. 72. § (4) bekezdése csak a többszörös visszaesőket zárta ki a próbára bocsátás lehetőségéből. Terhelt3 III. r. vádlottat érintően tehát – a főszabály szerinti – elkövetéskor hatályos 1978. évi IV. tv. alkalmazásának van helye.

[22] A büntetés kiszabása körében irányadó alanyi és tárgyi bűnösségi körülményeket a bíróság helyesen vette számba. További súlyosító körülmény a folytatólagos elkövetés. A fellebbviteli főügyészség megítélése szerint I. r. és II. r. vádlottakkal szemben a törvényszék által kiszabott büntetés olyan mértékben tér el a középértéktől, hogy a jelentős időmúlás ellenére is a büntetés inkább enyhe, mint súlyos. A büntetés további enyhítése nem indokolt.

A III. r. vádlott esetében a próbára bocsátás, mint intézkedés is elégséges.

Törvényesek az ítélet egyéb rendelkezései is.

[23] A kifejtettekre figyelemmel indítványozta a fellebbviteli főügyészség, hogy az ítéltábla a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 598. § (2) bekezdése szerinti tanácsülésen a Debreceni Törvényszék 17.B.167/2020/68. számú ítéletét a Be. 606. § (1) bekezdése alapján változtassa meg akként, miszerint a pertörténeti adatokkal az ítéletet egészítse ki, állapítsa meg, hogy a pénzmosás folytatólagosan elkövetett; a jogi indokolást a pénzmosás, a folytatólagosság és az üzletszerűség tekintetében egészítse ki, a Btk. 2. §-ban írt

időbeli hatályra vonatkozó rendelkezések tekintetében az indokolást egészítse ki, állapítsa meg, hogy Terhelt1 I. r. és Terhelt2 II. r. vádlottakkal szemben az elbíráláskori törvény, míg Terhelt3 III. r. vádlottat illetően az elkövetéskor hatályos törvény alkalmazása kedvezőbb. A III. r. vádlott cselekményeinek minősítése helyesen: az 1978. évi IV. tv. 274. § (1) bekezdés c) pontja szerinti közokirat-hamisítás büntette. A próbára bocsátás jogszabályi helye pedig: 1978. évi IV. tv. 72. § (1) bekezdése.

Egyebekben az elsőfokú ítéletet hagyja helyben.

[24] Az I. r. vádlott védője fellebbezése indokolásában kifejtette, hogy védence hús- és hentesáru eladó, személy-és vagyonőr, valamint kisteljesítményű kazánfűtő szakképzettségekkel rendelkezik. Soha nem folytatott gazdálkodási tevékenységet, sem vállalkozása, sem cége soha nem volt. Mindig alkalmazásban, fizikai munkakörben dolgozott. A cégl. működtetésére vonatkozó észrevételeit védence a 2018. október 1-i írásbeli beadványában a III. pont alatt előadta. Nem tudott arról, hogy a céget ténylegesen irányító, avagy ilyen helyzetben lévő személynek tűnő személy(ek) jóhiszeműségét kihasználva, azzal visszaélnek és bűncselekményeket követnek el. Nem tudott sem a kérdéses, sem más traktorokról, így értelemszerűen arról sem tudott (tudhatott), hogy ilyeneket a Kft. törvénytelen módon szerzett volna meg, és azok adattábláit meghamisították volna. Utalt a védő a szakértői eljárások hiányosságaira. A rendelkezésre álló tanúvallomások értékelésével kapcsolatos kifogásait is megfogalmazta. A védő szerint az ügyben beszerzett egyéb büntető iratok ismertetését követően nem érhető, hogy a törvényszék miként juthatott arra a következtetésre, hogy az I. r. és II. r. vádlott egymás tevékenységéről tudva, közösen valósítanak meg szándékos bűncselekményeket, hiszen ennek részletes ténybeli okfejtésével az elsőfokú bíróság adós maradt. Anyagi ellenszolgáltatást védence nem a bűncselekmények elkövetésében való közreműködésért kapott, hanem azért, hogy egy cég tényleges működtetését átengedte a háttérben meghúzódó személy(ek)nek, melyből, mint ahogy korábban is elmondta, semmilyen módon nem következett, hogy az(ok) ezzel a lehetőséggel törvénybe ütköző módon vissza fognak élni és ilyen gyanú fel sem merült védencében. Az I. r. vádlott mindvégig abban a tudatban volt, hogy a szerepére kizárólag a cég működtetésének a megkönnyítése végett van szükség, és a kisebb adminisztrációs feladataiért azzal arányos fizetségben részesült. Mindezt a védő védence felmentésére tett indítványt elsődlegesen bűncselekmény, másodlagosan bizonyítottság hiányában.

[25] A II. r. vádlott védője az ítéltáblához eljuttatott fellebbezése indokolásában utalt arra, hogy a II. r. vádlott védője által az elsőfokú bírósághoz előterjesztett perbeszédében írtakat maga is osztja, az abban foglaltakra a másodfokú eljárásban is hivatkozik, csupán néhány lényeges pontot illetően kívánja kiegészíteni, egyben megerősíteni. A védő álláspontja, hogy a törvényszék a beszerzett bizonyítékokat nem megfelelően értékelte, ekként a Be. 592. § (2) bekezdésének c) pontjára figyelemmel a bírói mérlegelésből hiányzik a bizonyítékok zárt láncolatának megállapítása, ezért a másodfokú bíróságnak a Be. 593. § (1) bekezdésének b) pontja alkalmazásával lehetősége nyílik a bizonyítékok felülmérlegelésére és az annak alapján eltérő ítéleti tényállás megállapítására, mely fellebbezésének is a célja. Az ügyben korábban született járásbírói ítélet a védő álláspontja értelmében a bizonyítékokat egyenként és összességükben is helyesen értékelte, ugyanakkor a megismételt eljárásban eljáró törvényszék azokat tendenciózusan a II. r. vádlott bűnösségének megállapítására törekedve értékelte. Az ítélet [120] és [121] bekezdésében megjelölt ítéleti tényállásokra, mint bizonyítékokra hivatkozás pedig több, mint aggályos az elsőfokú bíróság részéről. Egyfelől az azon

tényállásokban nem a jelen eljárásban szereplő cégl., hanem merőben más gazdasági társaságok kerültek megjelölésre, az azon tényállásokban leírtak között nincs olyan kitétel, mely szerint Terhelt2 II. r. vádlott bármely szerepet játszott volna a cégl.-ben, mely egyébként egyezik az ezen eljárásban megvizsgált bizonyítékokkal. Az elsőfokú bíróság tehát olyan analógiát alkalmazott, mely a kialakult ítélkezési gyakorlatban egyértelműen tiltott, olyan "mérgező fa gyümölcse", amelyre nem lehet senki büntetőjogi felelősségét megállapító tényállást alapítani. A másodfokú bíróságnak az ügyben a rendelkezésre álló bizonyítékok kellő mérlegelése alapján olyan valós tényállást kell megállapítani, amelyek védenec következetes vallomásán, illetve az azt alátámasztó bizonyítékok értékelésén nyugszik. Az I. r. vádlott Terhelt2 II. r. vádlottat terhelő vallomásaira kiterjedően cáfolható, hogy a szavahihetetlen I. r. vádlott, illetve egy másik ügyben megállapított, másik cégre rögzített tényállás alkalmas lehet a II. r. vádlott büntetőjogi felelősségének a megállapítására. A védő indítványozta, hogy az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét változtassa meg és védencét a tényállásban írt cselekvősege alól elsődlegesen bűncselekmény, másodlagosan pedig bizonyítékok hiányában mentse fel.

[26] A III. r. vádlott védője az ítéltáblához eljuttatott beadványában részletezte, miszerint védencét érintően a büntetőjogi felelősségének megállapítása tárgyában az bír jelentőséggel, hogy betartotta-e a rá kötelező, vonatkozó vizsgálati előírásokat, avagy sem, hiszen az a mérlegeléssel megállapított elsőfokú bírói következtetés, ami olvasható az ítéletben, a rendelkezésre álló további bizonyítékokkal nem áll összhangban védenec büntetőjogi felelősségének megállapítása tekintetében és erre figyelemmel a védelem álláspontja az, hogy a III. r. vádlott büntetőjogi főkérdésben történő bűnösség megállapítása megalapozatlan, és így jogsértő. A védő a Be. 592. § (2) bekezdésének c) és d) pontját felhívva kifejtette, hogy az ítélet megalapozatlan, ezért a törvényszék ítéletének megváltoztatását, védencének felmentését indítványozta.

[27] Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét az azt megelőző bírósági eljárással együtt a Be. 590. § (1) bekezdése, (2) bekezdése és (7) bekezdése alapján teljes terjedelmében felülbírálta a Be. 599. § (1) bekezdése szerinti nyilvános ülésen. Az ítélet meghozatalára tanácsülésen a veszélyhelyzet megszűnésével összefüggő átmeneti szabályokról és a járványügyi készültségről szóló 2020. évi LVIII. törvény 210. § (7) bekezdése alkalmazásával kerített sort.

[28] A felülbírálat során az ítéltábla arra a meggyőződésre jutott, hogy az elsőfokú bíróság az eljárási szabályok maradéktalan betartásával ügyfelderítési kötelezettségének hiánytalanul eleget tett, sem abszolút, sem relatív eljárási szabályszegést nem követett el. A megismételt eljárás lefolytatására vonatkozó végzésben előírtakat megfelelően teljesítette. Az ügyben indokolt bizonyítást vett fel, a törvényesen beszerzett szükséges bizonyítékokat a logika szabályainak megfelelően egyenként és összességükben is értékelte. Részletes indokát adta annak, hogy mely bizonyítékokat és miért vett figyelembe a tényállás megállapításánál, illetve a bizonyítékok mellőzését is megindokolt.

[29] A védelem által kifogásolt ítéleti [120] és [121] bekezdések rögzítése a hatályon kívül helyező végzésben előírtak teljesítésén alapul. A Debreceni Törvényszék, mint másodfokú

bíróság 2019. október 17. napján kelt 18.Bf.94/2019/8. szám végzésének 5. oldalán az utolsó előtti bekezdésben a következők olvashatóak:

„A megismételt eljárásban nem mellőzhető a Debreceni Járásbíróság 37.B.271/2016/75. számú jogerős ítéletében foglalt ténymegállapítások értékelése, a Debreceni Törvényszék 24. B.478/2016/90. számú ítéletének beszerzése. Ezek fontos adalékul szolgálhatnak a vádlottak cselekvősége körében körvonalazódó konzisztens körülménycsokor vizsgálatához”.

[30] A fentiekre tekintettel a törvényszék által megállapított tényállás megalapozott és irányadó a másodfokú eljárásban a Be. 591. § (1) bekezdése értelmében.

[31] A megalapozott tényállás esetén a másodfokú eljárásban a bizonyítékok felülvizsgálásának tilalma folytán a felmentésre irányuló fellebbezések eredményre nem vezethetnek a Be. 593. § (1) bekezdése – (3) bekezdéséből következőleg.

[32] Az ítéltábla ugyanakkor egyetértett a fellebbviteli főügyességgel abban, hogy a pertörténeti adatok kiegészítése szükséges az alábbiakkal:

[33] A Debreceni Járásbíróság a 2018. november 12. napján hozott 45.B.1364/2016/107. számú ítéletével Terhelt1 I. r., Terhelt2 II. r. vádlottakat az ellenük emelt folytatólagosan, különösen nagy értékre, üzletszerűen elkövetett orgazdaság büntette, többrendbeli egyedi azonosító jel meghamisításának büntette és közokirat-hamisítás büntette vádjára alól, míg Terhelt3 III. r. vádlottat a 2 rb. közokirathamisítás büntette vádjára alól – bizonyítottság hiányában – felmentette.

[34] A Debreceni Törvényszék, mint másodfokú bíróság a 2019. október 17. napján tanácsulésen hozott 18.Bf.94/2019/8. számú végzésével – mely a Debreceni Ítéltábla 2020. január 8. napján hozott Hkf.I.712/2019/3. számú végzésével jogerőssé vált - a Debreceni Járásbíróság 45.B.1364/2016/107. számú ítéletét hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot új eljárás lefolytatására utasította azzal, hogy a megismételt elsőfokú eljárást – a hatásköri szabályok szerint - a Debreceni Törvényszéknek kell lefolytatni.

[35] Az ügy a megismételt eljárás lefolytatására a törvényszékre 2020. január 16. napján érkezett, az első tárgyalási határnap 2020. szeptember 21-re került kitűzésre.

[36] Szükséges arra is kitérni, hogy a törvényszék előtti eljárásban perbeszéde megtartásakor az ügyész a vádhoz képest minősítés változtatást eszközölt a folytatólagosan elkövetett orgazdaság büntette helyett folytatólagosan elkövetett pénzmosás büntette megállapítására az I. és II. r. vádlottakat érintően.

[37] Az ítéltábla megállapítja, hogy a vádlottak bűnösségére vont következtetés törvényes, a cselekmények minősítése azonban pontosításra szorul.

[38] Osztotta az ítéltábla a fellebbviteli főügyészség álláspontját, hogy a cselekmények minősítése körében tévedett a törvényszék, amikor III. r. vádlottal szemben a Btk. 2. §-ra tekintettel nem az elkövetéskor hatályos anyagi jogi szabályokat alkalmazta. Nem tévedett azonban amikor I. r. és II. r. vádlottakkal szemben az elbíráláskor hatályos törvényt alkalmazta, de döntése indokával adós maradt.

[39] Ha a cselekmény elkövetésekor és elbírálásakor eltérő törvényi rendelkezések vannak hatályban, a bíróságnak a határozat indokolásában számot kell adnia arról, hogy melyik időpontban hatályos rendelkezéseket alkalmazta (BH2005.377.).

[40] Mindhárom vádlott cselekményének elkövetési ideje 2013. július 1. előtti, ezért azok a korábbi Btk. hatálya alá esnek.

[41] A Btk. 2. § (1) bekezdésében írt főszabály: A bűncselekményt – a (2)-(3) bekezdésben foglalt kivételekkel – az elkövetése idején hatályban lévő büntető törvény szerint kell elbírálni.

A 2. § (2) bekezdése akként rendelkezik, hogy ha a cselekmény elbírálásakor hatályban lévő új büntető törvény szerint a cselekmény már nem bűncselekmény, vagy enyhébben bírálendő el, akkor az új büntető törvényt kell alkalmazni.

A (3) bekezdés pedig kimondja, hogy az új büntető törvényt visszaható hatállyal kell alkalmazni a nemzetközi jog általánosan elismert szabályai alapján büntetendő cselekmény elbírálásakor, ha az az elkövetés idején a magyar büntető törvény szerint nem volt büntetendő.

[42] A kialakult bírói gyakorlat értelmében annak eldöntéséhez, hogy valamely ügyben az elkövetéskori vagy az elbíráláskori törvény alkalmazása a kedvezőbb-e - elsősorban a bűncselekmény e két törvény szerinti – minősítéséhez tartozó büntetési tételeinek összevetésével lehet állást foglalni (BH2015.269.).

[43] Az I. r. és II. r. vádlott terhére megállapított, a Btk. 399. § (4) bekezdésében részletezett pénzmosás büntetési tétele jogszabályi változás folytán az elbírálás idején megegyezik az elkövetéskori korábbi Btk. 326. § (6) bekezdés b) pontja szerinti orgazdaság büntetnének 5 évtől 10 évig terjedő szabadságvesztéssel történő fenyegetettségével.

A vádlottak terhére megállapított Btk. 347. § (1) bekezdés b) pontjában meghatározott, de a (2) bekezdés szerint minősülő egyedi azonosító jel meghamisításának büntette 1 évtől 5 évig terjedő szabadságvesztéssel fenyegetett, míg az elkövetéskor hatályos korábbi Btk. 277/A. §

(1) bekezdés b) pontjába ütköző, de a (2) bekezdés a) pontja szerint minősülő cselekmény törvényi fenyegetettsége 5 évig terjedő szabadságvesztés.

Az elbíráláskori Btk. 342. § (1) bekezdésének b) pontjában rögzített közokirat-hamisítás büntetnének törvényi fenyegetettsége 3 év szabadságvesztés, amely megegyezik az elkövetéskor hatályos korábbi Btk. 274. § (1) bekezdésének b/ pontja szerinti törvényi fenyegetettséggel.

[44] A büntetési tételek összevetése mellett ugyanakkor a Btk. időbeli hatályának alkalmazásával kapcsolatban azt kell vizsgálni, hogy a terheltet sújtó jogkövetkezmények egységesen mely időszak alapulvételével kedvezőbbek rá nézve, de a különböző elkövetési időpontokban hatályban levő eltérő anyagi jogi szabályok kombinatív alkalmazása – ugyanabban az ügyben – kizárt [HGY 925].

[45] A BH2005.88. eseti döntés nyomán törvénysértő az a döntés, mely nem alkalmazza az elbírálás idején hatályban levő enyhébb büntetőjogi szabályokat.

[46] Jelen ügyben megállapítható, hogy kedvezőbb az elbírálás idején hatályos büntető törvény rendelkezésinek a határozott tartamú szabadságvesztés esetében történő feltételes szabadságra bocsátás lehetősége, mely rendelkezés a 4/2013. (X.14.) BK vélemény értelmében a Btk. 2. § (1)-(2) bekezdése szerinti elbírálás fogalmába tartozik, így az I. r. és II. r. vádlottak vonatkozásában az elbíráláskor hatályos törvény rendelkezéseit kell alkalmazni.

[47] Az I. r. és II. r. vádlottak valamennyi cselekményét illetően a minősítés megfelel az anyagi jogi szabályoknak azzal a kiegészítéssel, hogy a pénzmosás folytatólagosan elkövetettnek minősül.

A pénzmosás esetében az egység, többség és folytatólagosság kérdését illetően az orgazdaság kapcsán a 4/2004. BJE határozatban kifejtettek jelenleg is megfelelően irányadók.

A tényállásból kitűnően a folytatólagos elkövetés büntető anyagi jogi feltételei fennállnak.

[48] A pénzmosás büntettét tehát a Btk. 6. § (2) bekezdése értelmében folytatólagosan is elkövették az I-II. r. vádlottak.

Az érintett vádlottaknál az üzletszerű elkövetés megállapítása is törvényes, e körben a Btk. 459. § (1) bekezdés 28. pontja felhívandó.

[49] A pénzmosás büntetténél ahogy arra helyesen utalt a fellebbviteli főügyészség, a 2020.évi XLIII. törvény az Európai Parlament és a Tanács 2018. október 23-i (EU) 2018/1673 Irányelvnek való megfeleltetés érdekében 2021. január 1. napjával újra szabályozta a pénzmosás tényállását és ezzel összefüggésben módosította a Btk. és a Be. egyes rendelkezéseit. A jelen ügyet érintő lényeges változás, hogy a módosító törvény 59. §-ának d) pontja a két járulékos bűncselekmény közötti nagyfokú átfedésre tekintettel hatályon kívül

helyezte az gazdaság tényállását és annak elkövetési magatartásait – a továbbra is a kizárólag más által elkövetett alapcselekményhez kapcsolódó - pénzmosás statikus alapesetébe integrálta (Btk. 399. § (4) bekezdés).

A „dologként” meghatározott elkövetési tárgyat az újabb vagyonformákra figyelemmel (és a nemzetközi normáknak való megfeleltetés jegyében) felváltotta a rugalmasabb és szélesebb körben alkalmazható „vagyon” fogalma.

A módosítás az gazdaság hatályon kívül helyezésére és az elkövetési tárgy módosítására figyelemmel kiegészítette a statikus alapeset elkövetési magatartásait.

Ezen új tényállás nem tartalmazza az alapbűncselekményből származó vagyon kedvezményezettjére utalást („magának vagy harmadik személynek”). A cselekmény ugyanakkor továbbra sem szolgálhatja kizárólagosan az alapcselekmény elkövetőjének érdekeit.

[50] Terhelt3 III. r. vádlott terhére megállapított, az elbíráláskor hatályos Btk. 342. § (1) bekezdésének c) pontja szerinti közokirat-hamisítás büntetnének törvényi fenyegetettsége 3 év szabadságvesztés, amely megegyezik az elkövetéskor hatályos korábbi Btk. 274. § (1) bekezdésének c/ pontja törvényi fenyegetettségével. A próbára bocsátás alkalmazása során az elbíráláskor hatályos anyagi jogi rendelkezések szigorodtak, a Btk. 65. § (2) bekezdés a) pontja alapján jelenleg nem bocsátható próbára már a visszaesőnek minősülő bűnismétlő sem. Ugyanakkor az elkövetéskor hatályos korábbi Btk. 72. § (4) bekezdése csak a többszörös visszaesőket zárta ki a próbára bocsátás lehetőségéből. Terhelt3 III. r. vádlottat érintően tehát – a főszabály szerinti – elkövetéskor hatályos korábbi Btk. alkalmazásának van helye.

[51] Ami a III. r. vádlott cselekményének minősítését illeti, az a korábbi Btk. 274. § (1) bekezdésének c) pontjában meghatározott, aszerint minősülő és büntetendő 2 rb. közokirat-hamisítás büntette.

[52] A büntetés kiszabásakor az elsőfokú bíróság elmulasztott hivatkozni a középértéknél a Btk. 80. § (2) bekezdésére, illetve a III. r. vádlott esetében a korábbi Btk. 83. § (2) bekezdésére.

[53] A Btk. 80. § (2) bekezdése nem érinti a Btk. 80. § (1) bekezdésének a rendelkezését, vagyis a bíróságnak a büntetés törvényben írt keretein belül, az egyéniesítés követelményét alapul véve kell kiszabni a tetтарыos büntetést; a középértéktől eltérő büntetés kiszabását azonban csak akkor kell megindokolni, amennyiben az eltérés jelentős (BH2001. 354.).

[54] A Btk. 80. § (2) bekezdése a büntetőjogi szankciórendszer egyetlen elemére, a szabadságvesztésre – ezen belül is kizárólag a határozott ideig tartó szabadságvesztésre vonatkozik, az adott büntetési nem konkrét mértékének megállapításához ír elő a jogalkalmazó számára kötelező jelleggel egy figyelembe veendő szempontot. Ebből már önmagában is az következik, hogy a hivatkozott rendelkezés nem érinti az általános

büntetéskiszabási elveket és nem zárja ki azt, hogy a bíróság az irányadó egyedi ügyben felderített különös körülményeket a törvénynek és a bírói gyakorlatnak megfelelően, belátása szerint értékelje, mérlegelje (13/2002. (II. 20.) AB határozat III. 1. 3.).

[55] Az enyhítő körülmények vádlottankénti számbavételével részben adós maradt az elsőfokú bíróság. Az I. r. vádlott esetében enyhítő körülmény a büntetlen előélet, mindegyik vádlottnál enyhítő körülmény az igen jelentős időmúlás és az eljárás elhúzódása.

[56] Az eljárás elhúzódása kapcsán a 2/2017. (II.10.) AB határozat 1. pontja alatt az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: korábbi Be.) 258. § (3) bekezdésének e) pontja alkalmazása során az Alaptörvény XXVIII. cikke (1) bekezdéséből fakadó alkotmányos követelmény, miszerint amennyiben a bíróság a terhelttel szemben alkalmazott büntetőjogi jogkövetkezményt az eljárás elhúzódása miatt enyhíti, akkor határozatának indokolása rögzítse az eljárás elhúzódásának a tényét, valamint az azzal összefüggésben a büntetés enyhítését és az enyhítés mértékét.

[57] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése: Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és a kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.

[58] A korábbi Be. 258. § (3) bekezdése rögzíti: Az ítélet és az ügydöntő végzés indokolása összefüggően tartalmazza

e) a bíróság által megállapított tényállás szerinti cselekmény jogi minősítését, büntetés kiszabása, intézkedés alkalmazása, illetőleg ezek mellőzése esetén e döntés indokolását, az alkalmazott jogszabályok megjelölésével.

[59] Az Alkotmánybíróság fent hivatkozott határozatának indokolásában az alábbiakat fejtette ki:

[60] A bírói gyakorlat enyhítő körülményként veszi figyelembe az időmúlást, és a büntetés kiszabása során értékeli (56/2007. BKv. III/10.).

[61] A büntetőeljárás elhúzódása azonban nem pusztán időmúlást vagy hosszú eljárást jelent, hanem felelősségi kérdés is. Egy hosszú ideig tartó eljárás is eleget tehet az ésszerű határidő követelményének, míg egy abszolút tartamában rövidnek látszó eljárás ugyanakkor megsértheti az alaptörvényi elvárást. Az eljárás elhúzódásának fogalma magában foglalja azt, hogy az eljáró bíróság a büntetőeljárás valamely szakaszában inaktivitás mutatott, és a

lefolytatott eljárás nem minden részletében tükrözi azt az erőfeszítést, amelyet a bíróság az ésszerű határidőn belüli elbírálás érdekében kifejtett. Az időmúlás helyett az elhúzódo eljárásra utalás tehát az ügyben eljáró bíróságok (hatóságok) azon tétlenségének az elismerése, amelyet az eljárás egyes szakaszaiban tanúsítottak.

[62] Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az elhúzódo büntetőeljárás miatt bekövetkező alaptörvény-ellenesség orvosolható a bünteteskiszabás során. Amennyiben az ítélet indokolásából megállapítható, hogy a bíróság az eljárás elhúzódoására tekintettel a terheltet a büntetés kiszabása során valamilyen „kedvezményben részesített”, vagyis az időmúlásra, az eljárás elhúzódoására tekintettel enyhébb büntetést szabott ki, vagy a büntetés helyett intézkedést alkalmazott, akkor a terhelt az ésszerű határidőn belüli elbíráláshoz való jogának a megsértésére a továbbiakban megalapozottan nem hivatkozhat.

Az időmúlásnak a BK. véleményben szereplő meghatározása a bűncselekmény elkövetésétől eltelt hosszabb időt értékeli, míg az eljárás elhúzódoásának vizsgálata az alapos gyanú közlésének időpontjától kezdődik. Az időmúlás objektív tényező, míg az eljárás elhúzódoásának rögzítése az ítélet indokolásában a bírósági inaktivitás elismerésére is utal.

[63] Az Alkotmánybíróság kimondta, hogy a korábbi Be. 258. § (3) bekezdésének e) pontja alkalmazása során az Alaptörvény XXVIII. cikke (1) bekezdéséből fakadó alkotmányos követelmény, hogy amennyiben a bíróság a terhelttel szemben kiszabott büntetést vagy intézkedést kifejezetten az eljárás elhúzódoására tekintettel enyhíti, ennek indokait az ítélet indokolásában részletesen fejtse ki. Az ítélet indokolásának ebben az esetben tartalmaznia kell, hogy a büntetőjogi jogkövetkezmény enyhítése a büntetőeljárás – terheltnek fel nem róható – elhúzódoása miatt történt. Ugyanígy amennyiben az eljáró bíróság nem csak az időmúlást kívánja enyhítő körülményként figyelembe venni, hanem a bírósági eljárás – terheltnek fel nem róható – elhúzódoását is orvosolni kívánja, azt is részletesen indokolnia kell. A bíróságnak az ítélet indokolásában – rövidített indokolás esetén is – részleteznie kell a büntetőeljárás elhúzódoására tekintettel a terheltnek nyújtott kedvezményt. Így különösen, ha ezen okból a bíróság más büntetési nemet, a büntetés helyett intézkedést alkalmazott, vagy a szabadságvesztés végrehajtását felfüggesztette. A bíróságnak meg kell határoznia azt a mértéket is, amellyel a kiszabott büntetést vagy az intézkedést enyhítette.

[64] A Be. 564. § (4) bekezdésének b) pontja előírja: ha a bíróság a büntetés kiszabásakor enyhítő körülményként figyelembe vette a büntetőeljárás elhúzódoását, akkor az erre való utalást is tartalmaznia kell a bűnösséget megállapító ítélet indokolásának.

Az eljárás elhúzódoásának ténye a pertörténeti adatok ismeretében nem lehet vitás.

[65] Az első fokon eljáró törvényszék helyesen ismerte fel, hogy az enyhítő körülmények nagyobb nyomatókára tekintettel az I. r. és II. r. vádlottak vonatkozásában a Btk. 82. § (1) és (2) bekezdés b) pontja szerint enyhítő szakasz alkalmazható a büntetés kiszabása során. A szabadságvesztés büntetéseket azonban mind a két vádlott esetében eltúlzott tartamban állapította meg, azok enyhítésére látott lehetőséget az ítéltábla.

[66] Az ítélet [150] bekezdése javítandó akként, hogy az I. és II. r. vádlottak által elkövetett bűncselekményeknek nagyobb a tárgyi súlya.

[67] A [151] bekezdésben a vagyoneklobzás helyes alkalmazásánál felhívott törvényhely helytálló, azonban az összecszerűség pontatlan, ugyanis a vagyongyarapodás a II. r. vádlottnál nem a gépek forgalmi értéke, hanem amit ténylegesen kapott érték, a vételáruk, azaz 199.915.000 ft.

[68] Az ítélet [154] bekezdésében a III. r. vádlottat érintően a korábbi Btk. 72. § (1) bekezdése jelölendő meg.

[69] A Be. 574. § (1) bekezdése és (4) bekezdése alapján kötelezte az ítéltábla a bűnösnek kimondott vádlottakat külön-külön a bűnügyi költség megfizetésére.

[70] A megismételt eljárás során felmerült bűnügyi költség viselésére vonatkozó rendelkezés a Be. 632. § (4) bekezdését alapul.

[71] Az ítélet egyéb rendelkezései törvényesek és helyesek.

[72] A kifejtettek folytán az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Be. 606. § (1) bekezdése alapján a rendelkező részben foglaltaknak megfelelően megváltoztatta, míg egyebekben helybenhagyta azt a Be. 605. § (1) bekezdése értelmében.

[73] Az ítéltábla az ügydöntő határozatot a Be. 452. § (1) bekezdése szerint foglalta írásba, amely teljeskörűen tartalmazza a Be. 561. § (3) bekezdésében foglaltakat, annak közlése kézbesítés útján történik.

Debrecen, 2021. szeptember 15.

Dr. Balla Lajos s.k. a tanács elnöke, Dr. Nagy Éva s.k. előadó bíró, Dr. Diószegi Attila s.k. bíró

Záradék: A Debreceni Törvényszék 17.B.167/2020/61. számú ítélete az ítéltábla jelen határozatával a mai napon jogerős.

Debrecen, 2021. szeptember 15.

Dr. Balla Lajos s.k.
a tanács elnöke